

Sylabus e-kurzu Gender v mediální praxi (GEN 133)

Fakulta sociálních studií MU, Katedra sociologie, obor Genderová studia
vyučující: Iva Baslarová, Pavlína Binková

charakteristika a cíle e-kurzu

E-learningový kurz Gender v mediální praxi si klade za cíl zdůraznit genderový aspekt soudobých mediálních diskurzů, doložit mediálně užívané strategie na praktických příkladech a poukázat na alternativní možnosti tvorby mediálních obsahů. Pomocí teoretických a praktických nástrojů budou studující rozkrývat genderové aspekty analyzovaných mediálních produktů a sami utvářet genderově korektní modely jednotlivých žánrů či typů mediálních pořadů. V úvodních hodinách se seznámí se základními východisky feministické literární a filmové teorie a s některými aspekty feministické kritiky médií, jež jim tak poskytnou možné nástroje de-konstrukce vlastních i cizích (žurnalistických) textů. V rovině praxe má e-kurz rozvíjet nejen schopnost vnímání mediálních obsahů z genderového hlediska, ale také obecné zcitlivění na přítomnost genderové tematiky v širších oblastech každodennosti. Východiskem kurzu je předpoklad, že symbolická rovina zacházení s genderovými kategoriemi, jak ji prezentují soudobá média, se zásadním způsobem podílí na formování pozic žen a mužů v konkrétních sférách soudobé společnosti a je potenciálním zdrojem sociální nerovnosti. Právě analýza symbolických forem reprezentace je pak jedním ze způsobů rozrušování společenských struktur nerovnosti.

E-kurz se věnuje základním teoretickým konceptům (genderové aspekty literární, filmové a televizní tvorby, mediální stereotypizace, tzv. femininní televizní žánry), jež se následně pokouší aplikovat na konkrétních žánrech a produktech. Studující tak postupně přejdou od analýzy k vlastní tvorbě a vyzkouší si své žurnalistické schopnosti v oblasti zavedených žánrů (filmová recenze, slovníkové heslo, žurnalistický komentář), ale i svou (nejen sociologickou) imaginaci a nápaditost ve volněji zadaných úkolech směřujících k uvědomování si a případnému nabourávání genderových stereotypů. V jednotlivých sekcích se kurz věnuje oblastem, v nichž je dle názoru jeho garantek genderová problematika významně zneviditelňovaná, avšak v případě de-konstruujícího pohledu se zároveň ukazuje jako nejviditelnější – reklamě či pohádce. Některé z výstupů naleznou své praktické uplatnění: v internetové encyklopedii Wikipedie, v internetovém periodiku MU Stisk nebo na stránkách Katedry genderových studií, kde tak budou zpřístupněna širší veřejnosti.

komu je e-kurz určen

E-kurz je určen především studujícím Genderových studií, doporučujeme ho také studujícím oboru Mediální studia a žurnalistika. Studující by měli být ve třetím a vyšším roce studia. Maximální počet zapsaných v jarním semestru 2014 je 26, o přijetí do kurzu rozhoduje nutnost absolvování kurzu pro ukončení studia, rychlost při zápisu a studijní zaměření zájemců a zájemkyň.

udělení zápočtu a hodnocení kurzu

Vyučující budou hodnotit splnění úkolů v jednotlivých týdnech. Pro udělení zápočtu je **nutné získat 80 z 90 povinných bodů (tj. splnit 8 z 9 úkolů)**. Bonusové body pak určí hodnocení (stupnice A-F) (viz tabulka na závěr sylabu).

doplňující organizační informace

- kurz vede v příslušném týdnu vždy jedna z tutek, obraťte se na ni; v případě obecných otázek k průběhu kurzu směřte dotazy na obě tuteky (v kopii); v obou případech platí, že nejlepší cestou je **komunikace prostřednictvím diskuzního fóra předmětu!**

- většina povinné i část volitelné literatury je dostupná v elektronické podobě ve Studijních materiálech IS MUNI

- v rámci výuky není respektován studijní týden; tento čas využíváme na základě předchozích zkušeností k rozložení ostatních úkolů do delšího časového období

1. Úvodní hodina

tutorka: Pavlína Binková

termín: 17. – 23. 2.

zadání a nároky:

- seznámení s průběhem a podmínkami ukončení kurzu
- četba povinné literatury
- individuální práce, bez požadavku pravidelného přístupu k internetu

seznámení se sylabem a kurzem, s e-learningovou formou výuky

povinná literatura:

Baslarová, J.: „Ženám jejich šminky, mužům jejich fotbal? aneb Gender a (česká) média: úvod do problematiky.“ In: Tamara Nováková a Magdalena Hort (eds.) *Gita černá na bílé*. Genderová a informační agentura GITA, Praha, 2008, s. 9-13.

Binková, P.: „Feministická perspektiva v mediálních studiích.“ *Revue pro média*, č. 9 / 2004, s. 2-9.

„From Beijing to Brussels. An Unfinished Journey.“ *Women and the Media*. The European Women's Lobby Beijing+15 Report on the Activities of the European Union.

2. Feminismus a umění; feministická literární a filmová teorie

tutorka: Pavlína Binková

termín: 24. 2. – 2. 3.

zadání a nároky:

- příprava podkladů k vytvoření/přepřevání slovníkového hesla dle zadání
- komunikace ve skupinách; včasné přihlášení se k zadání; přístup na internet v průběhu celého týdne

povinná literatura:

Pachmanová, M. (ed.): *Neviditelná žena. Antologie současného amerického myšlení o feminizmu, dějinách a vizualitě*. One Woman Press 2002 (jedna z vybraných kapitol).

doporučená literatura:

Moi, T.: „Marginality and Subversion: Julia Kristeva“. In *Sexual/Textual Politics: Feminist Literary Theory*. Routledge 1995, s. 150-173.

Mulvey, L.: „Vizuální slast a narativní film“. In *Dívčí válka s ideologií*. Sociologické nakladatelství, Praha 1998, s. 115-131.

www.wikipedia.com

doporučená literatura k formální stránce textu:

Maggio, R.: *Talking about People: A Guide to Fair and Accurate Language*. Phoenix: Oryx Press, 1997, s. 1-27.

Culler, J.: „Reading as a Woman.“ In: *Warhol Robyn a Diane Price Herndl, eds. An Anthology of Literary Theory and Criticism*. New Brunswick: Rutgers University Press, s. 509-524.

Valdrová, J.: „Rovné pojednávání žen a mužů v jazyce a řeči.“ In: Tamara Nováková a Magdalena Hort (eds.) *Gita černá na bílé*. Genderová a informační agentura GITA, Praha, 2008, s. 20-24.

3. Reprodukce genderových rolí: televize v rodině, rodina v televizi: Iva Baslarová

termín: 3. 3. – 9. 3.

zadání a nároky:

- kreativní tvorba komixu prostřednictvím specifického rozhraní
- práce výhradně ve skupině; přístup na internet vyžadován dle domluvy ve skupině

povinná literatura:

Morley, D.: *Family Television. Cultural Power and Domestic Leisure*. Television in the Family. London and New York, Routledge, 1999, p. 18 – 40.

Zoonen, L.: *Feminist Media Studies*. London, Sage, 1994, p. 113 – 122.

doporučená literatura:

Fiske, J.: *Television Culture*. Gendered television: femininity. Gendered television: masculinity. London and New York, Routledge, 2004, p. 179 – 224.

Baslarová, I.: „Pro samé slzy uvidět. ‚Femininní‘ televizní žánr soap opera a jeho publikum v procesu uvědomování si genderových identifikací.“ *Illuminate*, Praha : Národní filmových archiv, 20/2008, 4, od s. 65-83.

4. Genderové nerovnosti v mediálním průmyslu a jejich vliv na mediální obsahy; politická ekonomie médií z pohledu gender

tutorka: Pavlína Binková

termín: 10. 3. – 19. 3. (středa!)

zadání a nároky:

- práce s mediální databází (Anopress), mediální rešerše vybrané organizace dle zadání
- individuální práce; plnění úkolu **zcela závislé** na práci s internetovými zdroji; po seznámení s mediální databází lze plnění úkolu rozvrhnout do 10 dnů dle svých potřeb

povinná literatura:

Tuchman, G.: „Women’s Depiction by Mass Media“. *Signs*, 4 (3), 1979, s. 528-542.

doporučená literatura:

Modleski, T.: „Femininity as Mas(s)quarade. A Feminist Approach to Mass Culture“. In C. Mc Gabe *High Theory/Low Culture. Analysing Popular TV and Film*. Manchester 1986.

5. Genderové nerovnosti v mediálním průmyslu a jejich vliv na mediální obsahy; politická ekonomie médií z pohledu gender – hodnocení

tutorka: Pavlína Binková

termín: 20. 3. – 26. 3. (středa!)

zadání a nároky:

- práce s mediální databází Anopress, mediální rešerše vybrané organizace dle zadání
- individuální práce; plnění úkolu **zcela závislé** na práci s internetovými zdroji; po seznámení s mediální databází lze plnění úkolu rozvrhnout do 7 dnů dle svých potřeb

6. Praktická cvičení – filmová recenze

tutorka: Iva Baslarová

termín: 27. 3. – 6. 4.

zadání a nároky:

- zpracování filmové recenze
- nutnost shlédnutí vybraného snímku v kině; individuální práce, přístup k internetu a plnění úkolu lze rozvrhnout do 10 dnů dle svých potřeb

povinná literatura:

Humm, M.: „Practising Feminist Theory.“ In: *Feminism and Film*. Edinburgh University Press, 1997, s. 179-195.

Bendová, H.: „Omyly kritiky.“ *Cinepur*, č. 31, leden 2004.

doporučená literatura:

Gmíterková, Š.: „Spodní tóny pianistky.“ In: *Sborník Oboru genderových studií FHS UK Praha*.

Bláhová, J.: „Víš, jak vím, že jsi gay? / Hrdí outsideri v éře ponížení: specifika mužské genderové identity ve filmech ‚skupiny‘ Judda Apatowa.“ *Cinepur* č. 61, leden 2009.

Baslarová, I.: „Cococodák!“ *Cinepur* č. 6, září 2009.

Kaplan, E. Ann: „Hollywood, Science and Cinema: the Imperial and the Male Gaze in Classic Film.“ In *Looking for the other: feminism, film, and the imperial gaze*. New York, Routledge, 1997, s. 56 – 98.

Wood, R.: „Responsibilities of a Gay Film Critic. In: *Gay, Lesbian, and Queer Essays on Popular Culture*.“ London, Duke University Press, 1995.

7. Praktická cvičení – filmová recenze – hodnocení

tutorka: Iva Baslarová

termín: 7. 4. – 16. 4. (středa!)

zadání a nároky:

- zhodnocení dvou recenzí dle zadání
- bez specifických nároků na spolupráci a pravidelnost přístupu k internetu

8. Reprodukce genderových rolí v médiích: socializace, dětství a queerness

tutorka: Iva Baslarová

termín: 17. 4. – 23. 4. (středa!)

zadání a nároky:

- vytvoření literárního textu dle zadání
- individuální práce bez specifických nároků na spolupráci a přístup k internetu

povinná literatura:

Messner, M. A.: „Barbie Girls versus Sea Monsters: Children Constructing Gender.“ *Gender and Society*, Vol. 14, No. 6. (Dec., 2000), pp. 765-784.

Kynčlová, T.: „Gender, tradice a mýty.“ In: Tamara Nováková a Magdalena Hort (eds.) *Gita černá na bílé*. Genderová a informační agentura GITA, Praha, 2008, s. 101 – 111.

9. Praktická cvičení – Televizní dramatická a zábavní tvorba pro genderované publikum

tutorka: Pavlína Binková

termín: 24. 4. – 4. 5. (opět neděle!)

zadání a nároky:

- vytvoření odborného textu
- práce ve skupinách vyžadující vzájemnou domluvu a koordinaci
- nutnost shlédnout několik dílů pořadu dostupného na internetu

povinná literatura:

Binková P.: „Vlasta, všechny stránky ženy.“ *Média a realita 2000*, MU Brno 2000, s. 121-144.

Řeháčková D.: „Konstruování maskulinity v časopisech životního stylu pro muže.“ *Sociologický časopis*, Sociologický ústav AV ČR, Vol. 42/2006, No. 2, s. 291-306.

doporučená literatura:

Brunsdon Ch.: „Identity in Feminist Television Criticism“, In: *Feminist Television Criticism*, Oxford: Clarendon Press, 1997, s. 114-125.

William Body: „Amatér, hospodyňka a prodejna. Propagace poválečné americké televize.“ *Illuminace* 4/2005, s. 27-38.

Klodová, L.: „Ženin“. In *Rozrazil*. 2006.

10. Praktická cvičení – mýtus krásy a fat studies

tutorka: Iva Baslarová

termín: 5. 5. – 11. 5.

zadání a nároky:

- sbírání příkladů dobré a špatné praxe v médiích + jejich komentování
- pravidelný přístup na internet v průběhu celého týdne

povinná literatura:

Wolf, N.: *Mýtus krásy*. Aspekt, Bratislava, 2000.

Millman, M.: „Set Apart: The Fat Person as an Antisocial Figure.“ In: *Such a Pretty Face. Being Fat in America*. New York, W. W. Norton & Company, 1997.

doporučená literatura:

Bordo, S.: „Hunger as Ideology.“ In: *Unbearable Weight. Feminism, Western Culture, and the Body*. Los Angeles, University of California Press, 1993.

11. uzavření kurzu – vyplnění hodnotícího dotazníku

tutorka: Iva Baslarová

termín: 12. 5. – 18.5.

zadání a nároky:

- vyplnění dotazníku, bez omezení

nároky na studium – stručný přehled

(minimální nároky, práce dle vlastního rozvrhu * – maximální nároky, požadavek spolupráce/přístupu k internetu *****)

hodina	míra nutné spolupráce s ostatními	míry nutného pravidelného přístupu k internetu	další požadavky
1 úvodní hodina	*	*	
2 feministická literární a filmová teorie	***	***	práce s internetovými obsahy
3 reprodukce genderových rolí v médiích – tzv. femininní televizní žánry	*****	*****	osvojení nové aplikace
4-5 politická ekonomie médií z pohledu gender	*	*****	osvojení práce s mediální databází
6 praktická cvičení – filmová recenze	*	*	zhlédnutí vybraného snímku
7 praktická cvičení – filmová recenze: hodnocení	*	*	
8 reprodukce genderových rolí v médiích – média a socializace	*	*	
9 praktická cvičení – televizní dramatická a zábavní tvorba pro genderované publikum	*****	*****	zhlédnutí určených pořadů dostupných na internetu
10 praktická cvičení – reklamní jazyk a gender	*****	*****	práce s internetovými obsahy
11 hodnocení kurzu	*	*	

Hodnocení kurzu

hodina	počet povinných bodů	počet bonusových bodů	celkem (maximum)
feministická literární a filmová teorie	10	30	40
reprodukce genderových rolí v médiích – tzv. femininní televizní žánry	10	20	30
politická ekonomie médií z pohledu gender	10	30	40

praktická cvičení – filmová recenze	10	30	40
praktická cvičení – filmová recenze: hodnocení	10	20	30
reprodukce genderových rolí v médiích – média a socializace	10	30	40
praktická cvičení – televizní dramatická a zábavní tvorba pro genderované publikum	10	30	40
praktická cvičení – mýtus krásy a fat studies	10	20	40
hodnocení kurzu	10	0	10
	90		300

K udělení zápočtu je nutné získat 80 z celkových 90 povinných bodů.

hodnocení	počet bodů
A	260 – 300
B	220 – 259
C	180 – 219
D	130 – 179
E	90 – 130
F	0 – 90